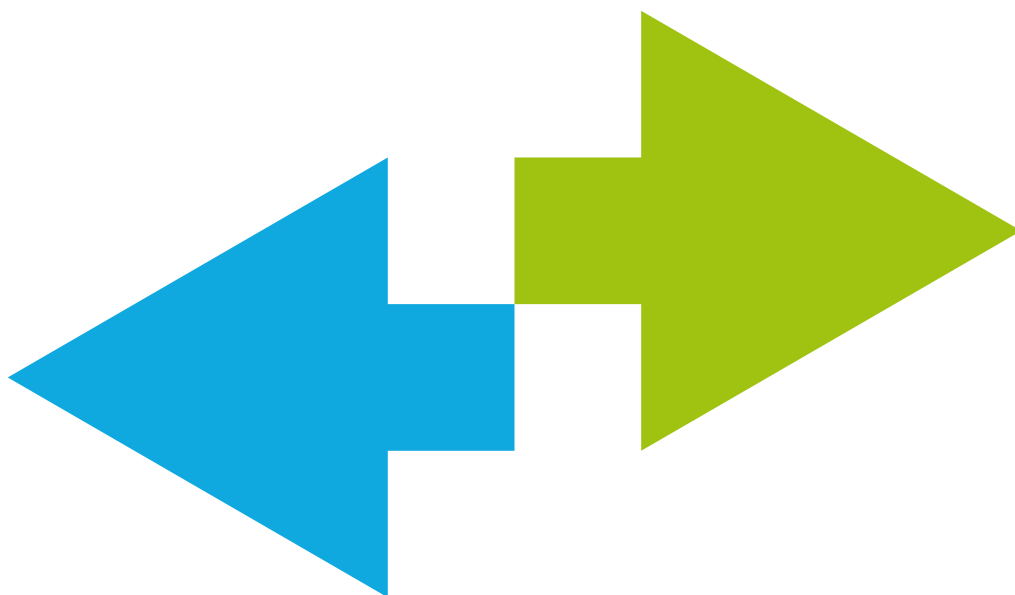

Egzekucja orzeczeń sądowych w sprawach konsumenckich w innym państwie UE

Poradnik dla profesjonalistów

We współpracy z:

Centre Européen de la Consommation
Zentrum für Europäischen Verbraucherschutz e.V.

verbraucherzentrale

Brandenburg

Spis treści

I Wprowadzenie	
II Przegląd transgranicznych postępowań sądowych	
1. Europejskie postępowanie nakazowe.....	
1.1. Zakres stosowania, w jakich sytuacjach to postępowanie jest zalecane, korzyści.....	
1.2. Wniosek.....	
1.3. Tytuł egzekucyjny – formularz G.....	
1.4. Koszty postępowania oraz egzekucji.....	
2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń.....	
2.1. Zakres stosowania, w jakich sytuacjach to postępowanie jest zalecane.....	
2.2. Tytuł egzekucyjny: wyrok, zaświadczenie na formularzu D.....	
2.3. Koszty postępowania oraz egzekucji.....	
3. Zwyczajne postępowanie krajowe.....	
3.1. Zakres stosowania – kiedy trzeba korzystać z postępowania procesowego.....	
3.2. Tytuł egzekucyjny: wyrok/ugoda.....	
3.3. Koszty postępowania oraz egzekucji.....	
III Z polskim tytułem egzekucyjnym za granicą	
1. Prawo egzekucyjne w kraju egzekucji.....	
2. Język w kraju egzekucji.....	
3. Ustalenie właściwego organu egzekucyjnego.....	
IV Postępowanie egzekucyjne w Niemczech	
1. Prawo właściwe.....	
2. Organy egzekucyjne w Niemczech.....	
2.1. Komornik.....	
2.2. Sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną.....	
2.3. Sąd rozpoznający sprawę główną.....	
2.4. Urząd ds. ksiąg wieczystych.....	
2.5. Komunikowanie się z organami.....	
3. Ogólne wymogi egzekucji.....	

3.1. Wniosek wierzyciela	
3.2. Tytuł egzekucyjny i klauzula wykonalności w postępowaniu krajowym ..	
3.3. Zagraniczny tytuł egzekucyjny i dalsze dokumenty w postępowaniach transgranicznych.....	
4. Czynności egzekucyjne.....	
4.1. Zajęcie rzeczy ruchomych	
4.2. Zajęcie konta bankowego	
4.3. Egzekucja z nieruchomości	
4.4. Egzekucja innych roszczeń.....	
5. Środki zaskarżenia w ramach postępowania egzekucyjnego	
5.1. Skarga na rodzaj i sposób przeprowadzenia czynności w ramach postępowania egzekucyjnego.....	
5.2. Sprzeciw natychmiastowy	
5.3. Powództwo przeciwegzekucyjne	
5.4. Ochrona przed egzekucją zgodnie z § 765a ZPO	
6. Koszty postępowania egzekucyjnego	
6.1. Koszty egzekucji.....	
6.2. Obowiązek zapłaty zaliczki	
6.3. Dochodzenie kosztów egzekucji.....	
7. Problemy wierzycieli w praktyce	
V Postępowanie egzekucyjne we Francji.....	
1. Właściwy organ egzekucyjny: Huissier de Justice (komornik)	
2. Udzielenie zlecenia komornikowi	
2.1. Udzielenie zlecenia / komunikacja	
2.2. Ogólne warunki egzekucji	
3. Doręczenie	
4. Tłumaczenie dokumentów?	
5. Czynności egzekucyjne.....	
6. Środki zaskarżenia przeciwko czynnościom egzekucyjnym	
7. Koszty	
8. Problemy, które występują w praktyce przy prowadzaniu egzekucji we Francji	
VI Zakończenie – podsumowanie	

Wprowadzenie

Funkcjonowanie konsumenta na jednolitym rynku europejskim to nie tylko zakupy krajowe – to również zakupy transgraniczne. Unia Europejska poprzez różnorodne działania, w tym zwłaszcza legislacyjne, zachęca wręcz konsumentów do takich zakupów.

Prawo dotyczące zobowiązań i odpowiedzialności przedsiębiorcy jest ujednolicone w takim stopniu, że poziom ochrony konsumenta we wszystkich krajach Unii Europejskiej jest podobny. Powinno to ułatwiać konsumentowi zakupy, ograniczać ryzyko związane z handlem transgranicznym i podnosić poziom zaufania do wspólnego rynku.

Przegląd transgranicznych postępowań sądowych

1. Europejskie postępowanie nakazowe

1.1. Zakres stosowania, w jakich sytuacjach to postępowanie jest zalecane, korzyści

Postępowanie to obejmuje co do zasady swym zakresem zarówno postępowanie w sprawie wydania ENZ, jak i postępowanie w sprawie jego wykonania. Podstawę egzekucji w Polsce stanowi tytuł wykonawczy, którym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Tytułem takim jest m.in. europejski nakaz zapłaty wydany przez sądy państw członkowskich UE, którego wykonalność została stwierdzona w tych państwach na podstawie rozporządzenia nr 1896/2006. Uchylony art. 1153⁴ polskiej ustawy procesowej przewidywał, że europejskie nakazy zapłaty są w Polsce tytułami egzekucyjnymi i podlegają wykonaniu po nadaniu klauzuli wykonalności. Obecna regulacja (art. 1153¹⁴ pkt 3 k.p.c.) oznacza, że nie ma potrzeby uzyskiwania klauzuli wykonalności, bowiem ENZ objęty jest systemem automatycznej wykonalności.

W praktyce egzekucji podlegają roszczenia pieniężne o oznaczonej wysokości, które są wymagalne w chwili wniesienia pozwu o wydanie europejskiego nakazu zapłaty. Co istotne, egzekucja ta ma ograniczony zakres, bowiem odnosi się jedynie do spraw o roszczenia pieniężne o oznaczonej wysokości w sprawach transgranicznych, co do których roszczenie jest wymagalne i bezsporne.

1.2. Wniosek

1.2.1. Formularz A

Zgodnie z regulacjami europejskimi, europejskie postępowanie nakazowe wszczyną się przez wniesienie pozwu na formularzu A określonym w załączniku I rozporządzenia. Polski prawodawca nie przewiduje odrębności w tym zakresie. Pozew musi być podpisany przez powoda. Właściwość miejscowa sądu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia podlega przepisom prawa krajowego. Europejskie postępowanie nakazowe należy w Polsce do właściwości sądów

rejonowych i okręgowych (podstawowym kryterium jest wartość przedmiotu sporu – powyżej 75 000 zł, ale również podstawa roszczenia), zaś europejski nakaz zapłaty może wydać także referendarz sądowy, który jest także uprawniony do wydawania zarządzeń. Wydaje się, że polski ustawodawca przyjął najlepszy model ustalania właściwości rzeczowej w sprawach rozpoznawanych w europejskim postępowaniu nakazowym, bowiem będzie ona ustalana według reguł ogólnych. Rozwiązanie takie pozwala uniknąć jakichkolwiek problemów organizacyjnych i czasowych, związanych z ewentualnym przekazywaniem sprawy według właściwości ze względu na wniesienie skutecznego sprzeciwu od nakazu zapłaty, powodującego rozpoznanie sprawy w ramach postępowania opartego na przepisach prawa wewnętrznego. Sąd, do którego kierowany jest pozew o wydanie europejskiego nakazu zapłaty, możliwie jak najszybciej powinien określić, czy spełnione zostały warunki stosowalności. Jednocześnie organ procesowy bada to, czy pozew jest uzasadniony. Jeżeli pozew wymaga uzupełnienia, to sąd umożliwia powodowi dokonanie tego w terminie,

który uważa za odpowiedni. Jeżeli pozew jest nieuzasadniony lub niedopuszczalny, sąd korzysta z formularza B.

W przypadku wydania europejskiego nakazu zapłaty, istotnym etapem z perspektywy dochodzenia roszczeń jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego składa się do właściwego organu państwa wydania, czyli państwa, w którym wydano europejski nakaz zapłaty. Zgodnie z art. 21 ust. 2 rozporządzenia do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego należy dołączyć: odpis lub oryginał europejskiego nakazu zapłaty (jego wykonalność została stwierdzona przez sąd wydania w samym nakazie). Odpis ten musi spełniać wymogi niezbędne do stwierdzenia jego autentyczności. Kwestia ta budzi największe wątpliwości w praktyce korników sądowych.

W razie potrzeby do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego należy dołączyć także tłumaczenie europejskiego nakazu zapłaty na język polski (tj. język urzędowy państwa członkowskiego wykonania) lub – jeżeli w tym państwie członkowskim obowiązuje kilka języków urzędowych – na język urzędowy lub jeden z języ-

ków urzędowych, w jakim zgodnie z prawem tego państwa członkowskiego prowadzi się postępowanie sądowe w miejscu, gdzie dochodzi się wykonania, lub na inny język wskazany przez państwo członkowskie wykonania jako akceptowany. Z perspektywy polskiego postępowania egzekucyjnego w sprawach transgranicznych istotne jest tłumaczenie dokumentów wyłącznie na język polski, bowiem ten język jest jedynym urzędowym językiem obowiązującym na terenie RP. Co istotne, tłumaczenie to musi zostać poświadczane przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia w jednym z państw członkowskich.

1.2.1. Na co należy uważać przy składaniu wniosku

Przy składaniu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego należy wziąć pod uwagę możliwe błędy, jak i bariery, które mogą wyniknąć na etapie podejmowania czynności przez organ egzekucyjny. Szczególnie istotne jest w tym aspekcie dokładne i poprawne oznaczenie danych dłużnika. Z tego też względu szczególną uwagę należy zwrócić przede wszystkim na dokładne określenie pozwanego i jego adresu, bowiem popełnienie

błędów w tym zakresie może przyczynić się do braku możliwości skutecznego doręczenia orzeczenia, a także – w następnym etapie – może przyczynić się do wyeliminowania możliwości wykonania orzeczenia.

1.3. Tytuł egzekucyjny – formularz G

Obowiązkiem sądu jest każdorazowe – w razie uprawomocnienia się europejskiego nakazu zapłaty – wystawienie i przesłanie powodowi stwierdzenia wykonalności przy użyciu formularza G. W razie zaś wniosku powoda o nadanie klauzuli wykonalności powinny one dodatkowo orzec o tym wniosku na zasadach ogólnych.

W postępowaniu egzekucyjnym wszczętym na podstawie tego tytułu, wraz z zawiadomieniem o wszczęciu egzekucji organ egzekucyjny doręcza dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, przedmiotowe orzeczenie, a także określone w przepisach rozporządzenia nr 1215/2012 zaświadczenie wystawione w państwie członkowskim Unii Europejskiej, z którego pochodzi tytuł wykonawczy. Jeżeli dłużnik zażądał tłumaczenia tytułu wykonawczego w trybie rozporządzenia nr 1215/2012, organ egzekucyjny ogranicza eg-

zekucję do środków zabezpieczających, stosując odpowiednio przepisy o sposobach zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu zabezpieczającym. Dalsze czynności egzekucyjne są dopuszczalne po doręczeniu tłumaczenia dłużnikowi. Tłumaczenie obejmuje zarówno orzeczenie, jak i zaświadczenie. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

1.4. Koszty postępowania oraz egzekucji

Ustawodawca nie reguluje w sposób odrębny kwestii związanych z kosztami postępowania oraz kosztami egzekucji w przypadku egzekucji prowadzonej na podstawie europejskiego nakazu zapłaty. W tym zakresie zastosowanie mają postanowienia ogólne (patrz pkt. 3).

2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń

2.1. Zakres stosowania, w jakich sytuacjach to postępowanie jest zalecane

Postępowanie to obejmuje co do zasady swym zakresem zarówno postępowanie w sprawie wydania orzeczenia w sprawie drobnych roszczeń, jak i postępowanie w sprawie ich wykonania. Podstawę egzekucji w Polsce stanowi tytuł wykonawczy, którym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzone w klauzulę wykonalności. Tytułem takim są m.in. orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem na podstawie przepisów rozporządzenia

nr 861/2007. Uchylony art. 1153⁷ polskiej ustawy procesowej przewidywał, że orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem na podstawie przepisów odrębnych, są w Polsce tytułami egzekucyjnymi i podlegają wykonaniu po nadaniu klauzuli wykonalności. Obecna regulacja (art. 1153¹⁴ pkt 4 k.p.c.) oznacza, że nie ma potrzeby uzyskiwania klauzuli wykonalności, bowiem orzeczenia te objęte są systemem automatycznej wykonalności.

W praktyce egzekucji podlegają roszczenia, które są wymagalne w chwili

li wniesienia pozwu o wydanie wyroku zasądzającego w sprawie drobnych roszczeń. Przedmiotem tej regulacji są zarówno roszczenia o charakterze pieniężnym, jak i niepieniężnym, o ile wartość przedmiotu sporu nie przekroczy kwoty 5000 euro w chwili wniesienia pozwu.

2.1.1. Formularz pozwu A

2.1.2. Na co należy uważać przy składaniu pozwu?

Zgodnie z regulacjami europejskimi europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń wszczyna się przez wniesienie pozwu na formularzu A określonym w załączniku I rozporządzenia. Polski prawodawca nie przewiduje odrębności w tym zakresie. Pozew musi być podpisany przez powoda. Właściwość miejscowa sądu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia podlega przepisom prawa krajowego. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń należy w Polsce do właściwości sądów rejonowych i okręgowych (podstawowym kryterium jest wartość przedmiotu sporu – powyżej 75 000 zł, ale również podstawa roszczenia). Wydaje się, że – podobnie jak w europejskim postępowaniu nakazowym – polski ustawodawca przyjął najlepszy model

ustalania właściwości rzeczowej w sprawach rozpoznawanych w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, bowiem będzie ona ustalana według reguł ogólnych. Rozwiązanie takie pozwala uniknąć jakichkolwiek problemów organizacyjnych i czasowych związanych z ewentualnym przekazywaniem sprawy według właściwości ze względu na wniesienie skutecznego sprzeciwu od nakazu zapłaty, powodującego rozpoznanie sprawy w ramach postępowania opartego na przepisach prawa wewnętrznego. Sąd, do którego kierowany jest pozew o wydanie wyroku w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, możliwe jak najszybciej powinien określić, czy spełnione zostały warunki stosowności. Referendarz sądowy może w tym postępowaniu wydawać jedynie zarządzenia. Rozpoznanie sprawy następuje na posiedzeniu niejawnym. Sąd może wyznaczyć rozprawę w przypadkach wskazanych w przepisach rozporządzenia o postępowaniu w sprawach drobnych roszczeń.

W polskim procesie cywilnym nie stosuje się co do zasady pisemnej formy zeznań świadków, jednak świadek składa zeznanie na piśmie, jeżeli sąd tak postanowi. W takim przypadku świadek skła-

da przyrzeczenie przez podpisanie tekstu przyrzeczenia. Świadek obowiązany jest złożyć tekst zeznania w sądzie w terminie wyznaczonym przez sąd. Przesłuchanie strony następuje na piśmie, jeżeli sąd tak postanowi. Sąd doręcza wyrok z urzędu obu stronom, z pouczeniem o przysługujących im środkach zaskarżenia, co jest uzasadnione z uwagi na formę pisemną prowadzonego postępowania. W tym postępowaniu stosuje się przepisy dotyczące polskiego postępowania uproszczonego w zakresie ograniczonych podstaw apelacji i postępowania przed sądem II instancji. Uchylając zaskarżony wyrok, sąd II instancji przekazuje sprawę do rozpoznania z wyłączeniem przepisów o postępowaniach odrębnych.

2.2. Tytuł egzekucyjny: wyrok, zaświadczenie na formularzu D

Postępowanie egzekucyjne w odniesieniu do zasądzonych roszczeń drobnego odbywa się zgodnie z przepisami egzekucyjnymi obowiązującymi w państwie wykonania. Orzeczenie w sprawie roszczenia lub powództwa wzajemnego w ramach europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń, które jest wykonalne w państwie członkowskim, w którym zostało wydane, jest

tak samo wykonalne w jakimkolwiek innym państwie członkowskim. Orzeczenie jest wykonalne bez uszczerbku dla możliwości wniesienia odwołania.

W postępowaniu egzekucyjnym wszczętym na podstawie tego tytułu, tj. orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, wraz z zawiadomieniem o wszczęciu egzekucji organ egzekucyjny doręcza dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, przedmiotowe orzeczenie, a także określone w przepisach rozporządzenia nr 1215/2012 zaświadczenie wystawione w państwie członkowskim Unii Europejskiej, z którego pochodzi tytuł wykonawczy. Jeżeli dłużnik zażądał tłumaczenia tytułu wykonawczego w trybie rozporządzenia nr 1215/2012, organ egzekucyjny ogranicza egzekucję do środków zabezpieczających, stosując odpowiednio przepisy o sposobach zabezpieczenia roszczeń w postępowaniu zabezpieczającym. Dalsze czynności egzekucyjne są dopuszczalne po doręczeniu tłumaczenia dłużnikowi. Tłumaczenie obejmuje zarówno orzeczenie, jak i zaświadczenie. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Przy składaniu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego należy wziąć pod uwagę możliwe błędy, jak i bariery, które mogą wyniknąć na etapie podejmowania czynności przez organ egzekucyjny. Szczególnie istotne jest w tym aspekcie dokładne i poprawne oznaczenie danych dłużnika. Z tego też względu szczególną uwagę należy zwrócić przede wszystkim na dokładne określenie pozwanego i jego adresu, bowiem popełnienie błędów w tym zakresie może przyczynić się do braku możliwości skutecznego doręczenia orzeczenia, a także – w następnym etapie – może przyczynić się do wyeliminowania możliwości wykonania orzeczenia.

Formularz zaświadczenia dotyczącego orzeczenia, tj. formularz D, określony został w załączniku IV do rozporządzenia nr 861/2007. Zaświadczenie to jest wystawiane przez sąd na wniosek jednej ze stron. Sądem tym jest ten sąd, który wydał orzeczenie w ramach europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń. Wydaje się, iż sąd powinien zachować szczególną ostrożność podczas wydawania tego zaświadczenia z uwagi na to, że stanowi ono dokument, na podstawie którego nastąpi wykonanie orzecz-

nia. Istotne jest przede wszystkim to, aby uwzględnione zostały wszystkie istotne informacje umożliwiające osobom, które uczestniczą w postępowaniu egzekucyjnym i są odpowiedzialne za faktyczne wykonanie orzeczenia, jak również innym osobom mogącym uczestniczyć w wykonaniu zapoznanie się z orzeczeniem i zrozumienie jego treści. Szczególnie istotne jest to, aby zrozumiałe były dane osoby, na niekorzyść której wydany został wyrok (tj. dłużnika). Podobnie jak w przypadku europejskiego postępowania nakazowego – błędne oznaczenie imienia i nazwiska dłużnika oraz adresu jego zamieszkania może przyczynić się do negatywnych konsekwencji na etapie wykonywania zagranicznego tytułu egzekucyjnego.

2.3. Koszty postępowania oraz egzekucji

Ustawodawca nie reguluje w sposób odrębny kwestii związanych z kosztami postępowania oraz kosztami egzekucji w przypadku egzekucji prowadzonej na podstawie orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń. W tym zakresie zastosowanie mają postanowienia ogólne (patrz pkt. 3).

3. Zwykle postępowanie krajowe

3.1. Zakres stosowania – kiedy trzeba korzystać z postępowania procesowego

Jeżeli przepisy prawa Unii Europejskiej lub wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej przewidują wydanie zaświadczenia lub wyciągu na potrzeby uznania lub stwierdzenia wykonalności orzeczenia, ugody lub innego tytułu egzekucyjnego za granicą, zaświadczenie takie lub wyciąg taki wystawia, stosując formularz określony w tych przepisach, na wniosek zainteresowanego, przewodniczący w sądzie, który wydał orzeczenie albo zatwierdził ugodę lub przed którym uгода została zawarta, a w przypadku innych tytułów egzekucyjnych – przewodniczący w sądzie rejonowym, w którego okręgu tytuł został sporządzony, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Reguła ogólna odnosząca się do innych państw niż członkowskie UE stanowi, że orzeczenia sądów państw obcych w sprawach cywilnych, nadające się do wykonania w drodze egzekucji, stają się tytułami wykonawczymi po stwierdzeniu ich wykonal-

ności przez sąd polski. Stwierdzenie wykonalności następuje, jeżeli orzeczenie jest wykonalne w państwie, z którego pochodzi, oraz nie istnieją przeszkody określone w art. 1146 § 1 i 2 k.p.c. Stwierdzenie wykonalności następuje na wniosek wierzyciela przez nadanie orzeczeniu sądu państwa obcego klauzuli wykonalności. Do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności należy dołączyć dokumenty wymienione w art. 1147, a ponadto dokument stwierdzający, że orzeczenie jest wykonalne w państwie, z którego pochodzi, chyba że wykonalność wynika z treści orzeczenia lub prawa tego państwa. O nadaniu klauzuli wykonalności orzeka sąd okręgowy miejsca zamieszkania albo siedziby dłużnika, a w braku takiego sądu – sąd okręgowy, w którego okręgu ma być prowadzona egzekucja.

Zgodnie z art. 776 polskiego Kodeksu postępowania cywilnego podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Oznacza to, że egzekucja nie może być wszczęta i prowadzona bez tytułu

wykonawczego. By urzeczywistnić tytuł egzekucyjny konieczne jest wydanie odpowiedniego aktu prawnego, który ustali istnienie normy prawnej zindywidualizowanej i skonkretyzowanej o charakterze nakazującym lub zakazującym. Takim aktem jest właśnie tytuł egzekucyjny.

Na gruncie polskiej ustawy procesowej wyróżniamy dwa podstawowe rodzaje egzekucji (podział ze względu na charakter egzekwowanego świadczenia): egzekucję świadczeń pieniężnych i egzekucję świadczeń niepieniężnych. Egzekucja świadczeń pieniężnych dzieli się ze względu na sposób jej przeprowadzenia na egzekucję z: ruchomości, wynagrodzenia za pracę, rachunku bankowego, innych wierzytelności i innych praw majątkowych, nieruchomości, ułamkowej części nieruchomości, użytkownika wieczystego lub ze statków morskich. Z kolei egzekucję świadczeń niepieniężnych dzieli się na egzekucję o: wydanie rzeczy ruchomej, wydanie nieruchomości, statku albo opróżnienia pomieszczenia, wykonanie czynności, którą za dłużnika może wykonać inna osoba, wykonanie czynności, której inna osoba od dłużnika nie może wykonać i której wykonanie zależy od

jego woli, zaniechanie pewnej czynności lub nieprzeszkadzanie czynności wierzyciela, zniesienie współwłasności nieruchomości na drodze sprzedaży publicznej.

3.2. Tytuł egzekucyjny: wyrok/ugoda

3.2.1. Potwierdzony i uznany jako europejski tytuł egzekucyjny

3.2.2. Zaświadczenie z art. 53 rozporządzenia Bruksela I bis

W art. 777 polskiej ustawy procesowej wymieniono enumeratywnie akty i dokumenty, które zostały zaliczone do tytułów egzekucyjnych. Z punktu widzenia egzekucji transgranicznej istotne jest ustalenie zasad prowadzenia postępowania egzekucyjnego w sytuacji, gdy wierzyciel ma zamiar egzekwować obowiązek zapłaty określonej kwoty poza granicami Polski, zaś powinność dłużnika jest stwierdzona orzeczeniem sądu, ugodą zawartą przed sądem lub zatwierdzoną przez inny sąd. Z perspektywy egzekucji w sprawach transgranicznych istotne znaczenie mają postanowienia art. 1153¹⁴ k.p.c. Zgodnie z tą regulacją tytułami wykonawczymi w Rzeczypospolitej Polskiej są m.in.:

- Orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1215/2012, jeżeli nadają się do wykonania w drodze egzekucji;
- Orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- Europejskie nakazy zapłaty wydane przez sądy państw członkowskich Unii Europejskiej, których wykonalność została stwierdzona w tych państwach na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1896/2006;
- Orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem na podstawie przepisów rozporządzenia nr 861/2007.

Jeżeli tytuły wykonawcze, o których mowa w pkt. 1, wymagają dostosowania zgodnie z przepisami, odpowiednio, rozporządzenia nr 1215/2012, organ egzekucyjny wydaje postanowienie w przedmiocie dostosowania. W razie

potrzeby komornik może zwrócić się do sądu o wydanie tego postanowienia. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

3.3. Koszty postępowania oraz egzekucji

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym istotne znaczenie mają postanowienia Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1277 ze zm.). Zgodnie z jej postanowieniami za prowadzenie egzekucji i inne czynności komornik pobiera opłaty egzekucyjne szczegółowo określone w tej ustawie. Obecnie są prowadzone prace nad nową ustawą o komornikach sądowych i nową ustawą o kosztach w postępowaniu egzekucyjnym. Cudzoziemcy, zagraniczne osoby prawne i jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi korzystają ze zwolnienia od kosztów sądowych na zasadach przewidzianych w przepisach odrębnych.

Postanowienia tej ustawy przestaną obowiązywać od 1 stycznia 2019 r., co związane jest z uchwaleniem Ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz.U. z 2018 r., poz. 770). Od 1.01.2019 r. stanowić ona będzie fundamentalny akt prawny regulujący

kweszie kosztów postępowania egzekucyjnego i egzekucji, choć jej tytuł może mylnie sugerować, iż jej przedmiotem są wyłącznie koszty komornika sądowego. Zgodnie z jej postanowieniami, koszty komornicze obejmują wydatki komornika sądowego oraz opłaty komornicze. Komornikowi przysługuje zwrot niezbędnych wydatków poniesionych w toku postępowania albo w trakcie innych czynności wyłącznie w zakresie określonym ustawą. Z kolei opłaty komornicze obejmują:

- a) opłaty egzekucyjne za przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego, wykonanie zabezpieczenia roszczenia lub europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym;
- b) opłaty za przeprowadzenie innego postępowania albo dokonanie innych czynności.

Jeżeli czynność komornika powoduje wydatki, komornik uzależnia dokonanie tej czynności od uiszczenia zaliczki przez stronę, która wnosi o dokonanie czynności. Zaliczkę na koszty doręczenia korespondencji uiszcza wierzyciel lub wnioskodawca i nie może ona jednorazowo przekroczyć 60 złotych (ok. 15 euro), chyba że planowane wydatki znacznie przekroczą tę kwotę. Jeżeli

komornik wybrany przez wierzyciela podejmuje czynności poza rewirem komorniczym, wydatki w postaci diet przysługujących komornikowi oraz osobom zatrudnionym w kancelarii komorniczej i uczestniczącym w tych czynnościach, kosztów przejazdów i noclegów komornika i tych osób oraz kosztów transportu specjalistycznego obciążają wierzyciela, nawet w razie przysługującego mu zwolnienia od kosztów komorniczych.

Zgodnie z art. 6 ustawy o kosztach komorniczych koszt tłumacza jest wydatkiem. Biegłemu i tłumaczowi przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez nich wydatków niezbędnych do wydania opinii lub dokonania tłumaczenia. Jeżeli czynność komornika powoduje wydatki, komornik uzależnia dokonanie tej czynności od uiszczenia zaliczki przez stronę, która wnosi o dokonanie czynności. W wezwaniu do uiszczenia zaliczki komornik wskazuje stronę obowiązującą do uiszczenia zaliczki, wysokość zaliczki, termin jej uiszczenia, czynność powodującą wydatki, które mają być pokryte z zaliczki, oraz poucza stronę wezwaną o skutkach niewykonania wezwania. Komornikowi przysługuje zwrot niezbędnych wydatków poniesionych w toku postępowania albo w trakcie

innych czynności wyłącznie w zakresie określonym ustawą. Komornik pobiera lub ściąga opłaty komornicze tylko w przypadkach określonych w ustawie. Opłaty komornicze są stosunkowe albo stałe. Opłata egzekucyjna ustalona zgodnie z przepisami ustawy nie podlega podwyższeniu o jakiegokolwiek dodatkowe należności.

Zwolnienie od kosztów sądowych przysługujące stronie z mocy ustawy albo przyznane stronie w postępowaniu rozpoznawczym rozciąga się na koszty komornicze. Koszty tłumaczenia sporządzonego przez tłumacza przysięgłego regulowane są Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego z 24.01.2005 r. (Dz.U. Nr 15, poz. 131). Rozporządzenie to określa stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, wykonane na żądanie sądu, prokuratora, policji oraz organów administracji publicznej.

W przypadku skutecznej egzekucji co do zasady opłata nie obciąża wierzyciela, bowiem regułą ogólną jest to, że opłatę egzekucyjną za egzekucję świadczeń pieniężnych komornik ściąga wraz z egzekwowanym świadczeniem, proporcjonalnie do wartości wyegze-

kwowanego świadczenia. Przykładem jest to, że w sprawie o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik ściąga od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 10% wartości wyegzekwowanego świadczenia. Opłatę egzekucyjną za egzekucję świadczeń pieniężnych komornik ściąga wraz z egzekwowanym świadczeniem, proporcjonalnie do wartości wyegzekwowanego świadczenia. Ściągnięcie opłaty nie wymaga wydania postanowienia. Przepisy przewidują jednak sytuacje wyjątkowe. W razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 KPC, wierzyciela obciąża opłata stosunkowa w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Jeżeli jednak wierzyciel wykaże, że przyczyną umorzenia postępowania egzekucyjnego wiąże się ze spełnieniem świadczenia przez dłużnika w terminie miesiąca od dnia doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo z zawarciem w tym terminie porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem dotyczącego sposobu lub terminu spełnienia świadczenia, opłata ta obciąża dłużnika. Ponadto jeżeli wniosek wierzyciela został zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawia-

domienia o wszczęciu egzekucji, opłata wynosi 100 złotych. Końcowe koszty, które są ściągane, obejmują wszystkie wskazane kategorie kosztów, tj. koszty komornicze, koszty wszelkich wezwań i zawiadomień, koszty czynności egzekucyjnych, zastępstwa procesowego na etapie postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego, a także ewentualne koszty tłumaczenia.

W przypadku nieskutecznej egzekucji, jeżeli egzekucja okaże się w całości lub części bezskuteczna, komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela kwoty odpowiadającej wysokości wydatków, które nie zostały pokryte z uiszczonych przez niego zaliczek ani wyegzekwowanej części świadczenia i co do których nie wydano postanowienia o pobraniu brakującej zaliczki.

W razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty sto-sunkowej w wysokości 10% egzekwowanego świadczenia. W takim przypadku komornik nie ściąga ani nie pobiera opłaty od dłużnika, a opłatę ściągniętą lub pobraną zwraca dłużnikowi.

Końcowe koszty, które są ściągane, obejmują wszystkie wskazane kategorie kosztów, tj. koszty komornicze, koszty wszelkich wezwań i zawiadomień, koszty czynności egzekucyjnych, zastępstwa procesowego na etapie postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego, a także ewentualne koszty tłumaczenia.

Z polskim tytułem egzekucyjnym za granicą

1. Prawo egzekucyjne w kraju egzekucji

Egzekucja polskiego tytułu wykonawczego za granicą w aktualnym stanie prawnym wydaje się być stosunkowo łatwiejsza, biorąc pod uwagę choćby obowiązującą zasadę automatycznej wykonalności orzeczeń wydanych przez sądy państw członkowskich Unii Europejskiej. W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga to, że zasada wzajemnego uznawania stanowi fundament polityki w dziedzinie współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych na szczeblu UE, zaś rozszerzenie zakresu wzajemnego uznawania orzeczeń sądowych i wyroków oraz niezbędne zbliżenie przepisów mają na celu ułatwienie współpracy między organami oraz sądową ochronę praw jednostki. Do czasu wejścia w życie postanowień rozporządzenia Bruksela I bis 1215/2012 procedury określone w rozporządzeniach m.in. w sprawie europejskiego nakazu zapłaty czy też postępowania w sprawie drobnych roszczeń miały charakter wyjątkowy, biorąc pod uwagę proponowany w nich system automatycznej wykonalności określonych

orzeczeń. Aktualnie we wszystkich państwach członkowskich UE funkcjonuje system automatycznego uznawania i wykonalności orzeczeń bez potrzeby podejmowania jakichkolwiek działań pośrednich. Zmianą rozporządzenia Bruksela I posunięto się o krok dalej, znosząc procedurę exequatur ogólnie w odniesieniu do orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych. Procedurę exequatur zniesiono również w odniesieniu do niektórych orzeczeń związanych ze sprawami w dziedzinie prawa rodzinnego oraz ze sprawami alimentacyjnymi. Wprowadza to znaczne ułatwienie dla egzekwowania roszczeń, choć niejednokrotnie legislacyjne ułatwienia zderzają się z problemami natury praktycznej.

Do wszczęcia postępowania egzekucyjnego poza granicami Polski niezbędny jest tytuł wykonawczy, zaopatrzone w klauzulę wykonalności, tj. tytuł egzekucyjny. Zgodnie z art. 777 k.p.c., tytułami egzekucyjnymi są:

- a) orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu

- wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem;
- b) orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu;
  - c) inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej;
  - d) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku lub zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie;
  - e) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji, i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności;
  - f) akt notarialny określony w lit. d lub e, w którym niebędąca dłużnikiem osobistym osoba, której rzecz, wierzytelność lub prawo obciążone jest hipoteką lub zastawem, poddała się egzekucji z obciążonego przedmiotu w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej zabezpieczonemu wierzycielowi.
- Odnosząc się do zagadnienia wykonalności orzeczeń sądowych należy wskazać, że w sprawach konsumenckich sąd z urzędu nada wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli: zasądza roszczenie uznane przez pozwanego lub jeżeli wyrok uwzględniający powództwo jest zaooczny. Sąd może nadać wyrokowi przy jego wydaniu rygor natychmiastowej wykonalności, jeżeli zasądza należność z weksla, czeku, warrantu, rewersu, dokumentu urzędowego lub dokumentu prywatnego, którego prawdziwość nie została zaprzeczona, oraz jeżeli uwzględnia powództwo o naruszenie posiadania. Sąd może również na wniosek nadać wyrokowi nadającemu się do wykonania w drodze egzekucji rygor natychmiastowej wykonalności, gdyby opóźnienie uniemożliwiało lub znacznie utrudniało wykonanie wyroku albo narażało powoda na szkodę.

Orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. Mimo niedopuszczalności odrębnego zaskarżenia nie stają się prawomocne postanowienia podlegające rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji, gdy sąd ten rozpoznaje sprawę, w której je wydano. Jeżeli zaskarżono tylko część orzeczenia, staje się ono prawomocne w części pozostałej z upływem terminu do zaskarżenia, chyba że sąd drugiej instancji może z urzędu rozpoznać sprawę także w tej części.

Prawomocność orzeczenia stwierdza na wniosek strony sąd pierwszej instancji na posiedzeniu niejawnym, a dopóki akta sprawy znajdują się w sądzie drugiej instancji - ten sąd. Stwierdzenia dokonuje sąd jednoosobowo. Postanowienia może wydać także referendarz sądowy. Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego wierzyciel może złożyć stosowny wniosek o jego wykonalność w dowolnym państwie znajdującym się poza Polską. W przypadku egzekucji w jednym z państw członkowskich UE nie ma potrzeby uznawania tego tytułu i stwierdzenia jego wykonalności, bowiem zgodnie z art. 39 rozporządzenia 1215/2012 orzeczenie wydane w państwie członkowskim, które jest wykonalne w tym państwie członkowskim, jest wykonalne w innym państwie członkowskim bez potrzeby stwierdzenia jego wykonalności. Regulacja ta – jak wskazano – powoduje, że przed wierzycielem otwiera się możliwość skorzystania zarówno w klasycznych krajowych procedur sądowych, jak również procedur europejskich wprowadzonych regulacjami przyjmowanymi na szczeblu Parlamentu Europejskiego i Rady (np. europejskiego postępowania nakazowego lub europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń). Oznacza to, że w niektórych sytuacjach polski wierzyciel może skierować roszczenie przed sąd zagraniczny w trybie przepisów krajowych lub przed ten sam sąd w trybie przepisów europejskich – w przedmiocie europejskiego nakazu zapła-

ty lub europejskiego postępowania w sprawach drobnych roszczeń. Może również skierować sprawę przed sąd dłużnika, korzystając z przepisów kra-

jowych regulujących klasyczne postępowanie przed sądami tego państwa lub korzystając z wyżej wskazanych regulacji europejskich.

2. Język w kraju egzekucji

W przypadku egzekucji na podstawie europejskiego nakazu zapłaty niezbędne jest dołączenie do wniosku o jej wszczęcie, poza odpisem europejskiego nakazu zapłaty i odpisem orzeczenia wydanego i zaświadczeniem o wykonalności na formularzu G, także ewentualne tłumaczenie europejskiego nakazu zapłaty na język urzędowy państwa, w którym ma być przeprowadzona egzekucja, o ile jest to konieczne. W przypadku zaś egzekucji na podstawie orzeczenia wydanego w ramach europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń konieczne jest dołączenie odpisu orzeczenia spełniającego warunki niezbędne do ustalenia jego autentyczności, zaświadczenie o wykonalności na formularzu D, a także - w razie potrzeby - jego tłumaczenie na język urzędowy państwa członkowskiego, w którym egzekucja ma być wykonana. Wydaje się, że w tym zakresie wierzyciel ma obowiązek

dołączenia tłumaczenia orzeczenia stanowiącego potwierdzenie tego, że przedstawiony przez niego tytuł egzekucyjny może stanowić podstawę egzekucji poza granicami Polski.

Brak kategorycznego zobowiązania wierzyciela do przedstawienia tłumaczenia tytułu w praktyce organów egzekucyjnych w Polsce staje się jednak praktyką znajdującą uzasadnienie z przyczyn proceduralnych. Komornicy sądowi w Polsce w przeważającej większości wskazują na konieczność dokonywania tłumaczeń przez tłumacza przysięgłego, co uzasadniają tym, że językiem postępowania cywilnego przed sądami w Polsce jest język polski. Przenosząc to na grunt zagranicznej egzekucji zdanie to jest w pełni uzasadnione biorąc pod uwagę bariery językowe. W praktyce potrzeba przedstawienia tłumaczenia dokumentów stanowiących podstawę egzekucji sprowadza się do oczekiwania tłu-

maczenia tytułu wykonawczego na potrzeby stwierdzenia wykonalności lub jego wykonania, ewentualnie jego transliteracji. Tłumaczenie w/w dokumentów odbywa się także na potrzeby precyzyjnego zapoznania się z warunkami określonymi w tytule wykonawczym, a w szczególności treści świadczenia, jakie ma być wyegzekwowane, oraz co do stron postępowania. Weryfikacja ta umożliwia również sprawdzenie przesłanek

dla wykonalności tytułu, a także dla wyeliminowania potencjalnych wątpliwości związanych z weryfikacją dłużnika. Istotne znaczenie ma również zrozumienie sprawy, które staje się jednym ze źródeł potrzeby tłumaczenia niezbędnych dokumentów. W tym aspekcie polski wierzyciel powinien - składając wniosek przed zagranicznym organem egzekucyjnym - dołączyć tłumaczenie polskiego tytułu egzekucyjnego.

3. Ustalenie właściwego organu egzekucyjnego

O ile kwestia tłumaczenia dokumentów nie powinna nastroczać problemów w praktyce, to kwestią bardziej uciążliwą dla wierzycieli jest ustalenie właściwego organu egzekucyjnego, do którego powinien być skierowany wniosek o wszczęcie egzekucji. W świetle ogólnych reguł wykonywania orzeczeń w państwie innym niż państwo wydania, zgodnie z art. 41 rozporządzenia 1215/2012, postępowanie w sprawie wykonywania orzeczeń wydanych w innym państwie członkowskim podlega prawu wezwanego państwa członkowskiego. Orzeczenie wydane w którymkolwiek państwie członkowskim i wykonalne w wezwanym pań-

stwie członkowskim jest tam wykonywane na tych samych warunkach, co orzeczenie wydane w tym wezwanym państwie członkowskim. Niezależnie od tego podstawy odmowy lub zawieszenia wykonania wynikające z prawa wezwanego państwa członkowskiego mają zastosowanie w zakresie, w którym nie są niezgodne z podstawami uzasadniającymi odmowę wykonania orzeczenia (art. 45 tego rozporządzenia). Wierzyciel wnioskujący o wykonanie orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim nie musi mieć adresu dla doręczeń w wezwanym państwie członkowskim. Strona ta nie musi także mieć pełnomocnika w wezwanym pań-

stwie członkowskim, chyba że posiadanie takiego pełnomocnika jest obowiązkowe bez względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania stron. Kwestia ustalenia właściwego organu może

okazać się dla wierzyciela zbyt dużym utrudnieniem, które w konsekwencji doprowadzi do zaniechania wnioskowania o wszczęcie egzekucji w innym państwie niż państwo wydania tytułu.

IV Postępowanie egzekucyjne w Niemczech

1. Prawo właściwe

Bez względu na fakt, czy konsument dysponuje krajowym czy zagranicznym tytułem egzekucyjnym, postępowanie egzekucyjne zawsze prowadzone jest na podstawie krajowych przepisów państwa, w którym występuje się o wykonanie orzeczenia. Jeżeli dłużnik ma miejsce zamieszkania i majątek w Niemczech, to wierzyciel z Polski czy Francji musi się z tym liczyć, że będzie miało zastosowanie niemieckie prawo egzekucyjne.

W Niemczech indywidualne postępowanie egzekucyjne regulują przepisy *Zivilprozessordnung* (niemieckiego

kodeksu postępowania cywilnego, zwanego dalej: „ZPO”) oraz *Gesetz über die Zwangsversteigerung und die Zwangsverwaltung* (niemieckiej ustawy o licytacji przymusowej i zarządzie przymusowym, zwanej dalej „ZVG”). Natomiast w przypadku postępowania egzekucyjnego z całego majątku dodatkowo znajdują także zastosowanie przepisy *Insolvenzordnung* (niemieckiego prawa upadłościowego) oraz *Anfechtungsgesetz* (niemieckiej ustawy o zaskarżaniu działań i czynności prawnych dłużnika poza postępowaniem upadłościowym).

2. Organy egzekucyjne w Niemczech

Z punktu widzenia konsumenta należy na wstępie ustalić, jaki organ egzekucyjny jest właściwy do działania w jego konkretnym przypadku. W prawie niemieckim brak jest jednolitej właściwości i tym samym jednolitego postępowania egzekucyjnego. W zależności od rodzaju czynności egzekucyjnej właściwe są różne organy egzekucyj-

ne: komornik, sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną, sąd rozpoznający sprawę główną lub urząd ds. ksiąg wieczystych.

2.1. Komornik

Komornik jest samodzielnym organem egzekucyjnym w ramach wymiaru sprawiedliwości, nad którym nadzór służbo-

wy sprawuje prezes lub dyrektor sądu rejonowego, a nadzór merytoryczny sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną. Komornik jest właściwy, o ile egzekucja nie została przypisana sądom (§ 753 ZPO). Pod względem funkcjonalnym komornik jest właściwy w przypadkach zajęcia rzeczy ruchomych, licytacji przymusowej i czynności służących egzekwowaniu roszczeń o wydanie rzeczy oraz odebrania oświadczeń o stanie majątkowym. Komornik ma zawsze za zadanie dążyć do osiągnięcia polubownego rozwiązania sporu. Może on m. in. uzgodnić z dłużnikiem harmonogram płatności lub odroczyć wykonanie egzekucji, mimo iż wierzyciel nie udzielił mu takiego zlecenia.

Właściwy miejscowo jest komornik działający przy sądzie rejonowym miejsca zamieszkania względnie siedziby dłużnika. Jest on właściwy wówczas, gdy wnioskowana czynność podlega wykonaniu w jego rewirze. O tym, który komornik jest właściwy, wierzyciel może dowiedzieć się za pośrednictwem działającego przy sądzie rejonowym, w okręgu którego ma być wykonane zlecenie, biura informacji o właściwym rewirze komorniczym. Wierzyciel może także złożyć wniosek w kancelarii sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną,

aby jego zlecenie przekazane zostało właściwemu komornikowi. Jeżeli komornik nie jest właściwy przedmiotowo lub miejscowo, to przekazuje pisemny wniosek właściwemu organowi.

Rodzaj i sposób przeprowadzenia czynności przez komornika może być podważany za pomocą skargi, która rozpatrywana jest przez sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną.

2.2. Sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną

Sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną to sąd rejonowy, w którego okręgu ma być prowadzone postępowanie egzekucyjne (§ 764 ZPO). Orzeczenia sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną zapadają w drodze postanowienia. Jest on właściwy w szczególności w przypadkach egzekucji roszczeń pieniężnych, prowadzonej:

- z roszczeń pieniężnych i innych praw majątkowych (np. zajęcie konta bankowego) oraz
- w drodze licytacji przymusowej lub zarządu przymusowego nieruchomości i z tytułów własności mienia nieruchomości (np. dziedzicznych praw zabudowy).

Sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną współdziała także w przypadku

egzekucji z rzeczy ruchomych, wydając sądową zgodę, pozwolenie wzgl. upoważnienie, konieczne do przeprowadzenia określonych czynności egzekucyjnych, wydając sądowe zarządzenie, ustanawiając w określonym postępowaniu egzekucyjnym szczególnego pełnomocnika lub wyznaczając komornika. Wykonywanie zadań sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną zostało funkcjonalnie powierzone referendarzowi sądowemu. Sąd ten, oprócz przypisanej mu funkcji jako organu egzekucyjnego, właściwy jest także do rozstrzygnięcia skarg na rodzaj i sposób przeprowadzenia czynności w ramach postępowania egzekucyjnego (§ 766 ZPO).

2.3. Sąd rozpoznający sprawę główną

Sądem rozpoznającym sprawę główną jest zawsze sąd orzekający w pierwszej instancji. Jest on właściwy w przypadku egzekucji innych roszczeń, niż roszczenia o zapłatę (§§ 887 i nast. ZPO), np. przymusowe egzekwowanie określonych obowiązków dłużnika do działania, tolerowania czy zaniechania, a orzeczenia wydawane są przez sędziów.

2.4. Urząd ds. ksiąg wieczystych

W przypadku egzekucji roszczeń pieniężnych, prowadzonej z nieruchomości, oprócz licytacji przymusowej i zarządu przymusowego, dla których właściwy jest sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną, możliwe jest także wpisanie do księgi wieczystej hipoteki zabezpieczającej (§ 866 ZPO). Do wpisania takiej hipoteki, obciążającej nieruchomość, właściwy jest urząd ds. ksiąg wieczystych. Właściwy miejscowo jest sąd rejonowy, w którego okręgu położona jest nieruchomość, a funkcjonalnie referendarz sądowy.

2.5. Komunikowanie się z organami

Zgodnie z § 184 *Gerichtsverfassungsgesetz* (niemieckiej ustawy o systemie sądownictwa) językiem urzędowym przed sądem jest język niemiecki. Wnioski kierowane do właściwych organów egzekucyjnych muszą być sformułowane w tym języku. Nieoficjalne komunikowanie się z komornikami w innych językach możliwe jest wówczas, gdy dany komornik posiada odpowiednie kompetencje językowe.

3. Ogólne wymogi egzekucji

Zanim właściwy organ egzekucyjny rozpocznie jakąkolwiek egzekucję musi najpierw sprawdzić, czy spełnione zostały następujące wymogi:

3.1. Wniosek wierzyciela

Postępowanie egzekucyjne wszczyna się dopiero na wniosek wierzyciela w rozumieniu § 753 ust. 1 ZPO, gdyż chodzi tu o egzekwowanie praw wynikających z prawa prywatnego. Wniosek taki może zostać także złożony przez przedstawiciela prawnego lub pełnomocnika wierzyciela. Także pełnomocnik procesowy, już z uwagi na udzielone mu pełnomocnictwo procesowe, jest upoważniony do udzielenia zlecenia komornikowi. Od dnia 1 kwietnia 2016 r. wprowadzony został obowiązek składania wniosku do komornika o wszczęcie egzekucji roszczeń pieniężnych za pomocą urzędowych formularzy. Formularz¹ taki składa się z wniosku o wszczęcie przez komornika egzekucji roszczeń pieniężnych, zestawienia roszczeń (załącznik nr 1) oraz wskazówek odnośnie wypełniania i składania tego

wniosku (załącznik nr 2). Wierzyciel jest w każdej chwili uprawniony do jednostronnego – także częściowego – wycofania swego wniosku.

W celu przeprowadzenia zajęcia konta lub wynagrodzenia musi zostać złożony wniosek do sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną o wydanie postanowienia o zajęciu i przelewie. W tym celu także należy skorzystać z urzędowego formularza².

3.2. Tytuł egzekucyjny i klauzula wykonalności w postępowaniu krajowym

Przeprowadzenie egzekucji możliwe jest tylko w przypadku istnienia tytułu egzekucyjnego. Tytuł ten stanowi uprawnienie wierzyciela do skorzystania z prawa państwa do przeprowadzenia egzekucji. Zgodnie z niemieckim prawem tytułami egzekucyjnymi są z reguły prawomocne wyroki kończące postępowanie lub tymczasowe wyroki podlegające wykonaniu. Niemieckie przepisy regulują, iż wykonaniu podlegają tylko prawomocne wyroki zasądzające świad-

¹ https://justiz.de/formulare/zwi_bund/vollstreckunggerichtsvollzieher_GV6.pdf

² https://justiz.de/formulare/zwi_bund/gewoehnliche_geldforderungen.pdf

czenie (a nie wyroki konstytutywne lub ustalające), przy czym chodzi tutaj o prawomocność formalną. Wyrok jest formalnie prawomocny, jeżeli nie może on już być podważony za pomocą środka odwoławczego lub środka zaskarżenia. Mając w ręku tytuł egzekucyjny wierzyciel ma zasadniczo 30 lat, aby dochodzić swoich pieniędzy (por. § 197 ust. 1 pkt 3 *Bürgerliches Gesetzbuch*, niemieckiego kodeksu cywilnego, zwanego dalej „BGB”) i może w tym okresie w każdej chwili wnioskować o podjęcie czynności egzekucyjnych.

Przed wszczęciem egzekucji należy zgodnie z § 750 ZPO doręczyć dłużnikowi w prawidłowy sposób tytuł. Dłużnik musi po raz ostatni uzyskać możliwość zaspokojenia wierzyciela. Komornik może przekazać dokumenty także w momencie wszczęcia egzekucji.

Tytuł egzekucyjny musi być zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Jest to urzędowa adnotacja na oznaczonym jako wykonalny, poświadczonym wypisie tytułu wraz ze stwierdzeniem, iż wypis ten został wydany wierzycielowi w celu prowadzenia egzekucji. Nie sam tytuł, lecz dopiero wypis wraz z klauzulą wykonalności stanowi po pierwsze podstawę do domagania się bezpośredniego podjęcia przez organy egzeku-

cyjne stosownych działań, a po drugie zobowiązanie dłużnika do tolerowania czynności egzekucyjnych.

3.3. Zagraniczny tytuł egzekucyjny i dalsze dokumenty w postępowaniach transgranicznych

Wydany w Polsce lub we Francji wykonalny europejski nakaz zapłaty lub wydane w jednym z tych krajów orzeczenie sądowe podlegają w Niemczech egzekucji bez konieczności stwierdzenia wykonalności. Ani europejski nakaz zapłaty, ani stwierdzenie wykonalności nie mogą być w państwie wykonania ponownie zbadane pod względem merytorycznym. To samo dotyczy wydanych za granicą orzeczeń lub zagranicznych potwierdzeń albo zaświadczeń.

W zależności od specyfiki danego postępowania transgranicznego i jego rodzaju wierzyciel musi wraz z wnioskiem o wszczęcie egzekucji przedłożyć organowi egzekucyjnemu dodatkowe dokumenty.

3.3.1. Europejskie postępowanie w sprawie nakazu zapłaty

Aby po zakończeniu przeprowadzonego w Polsce lub we Francji europejskie-

go postępowania w sprawie nakazu zapłaty wszczęć egzekucję w Niemczech,

konieczne są następujące dokumenty:

– wypis europejskiego nakazu zapłaty na formularzu E;

– stwierdzenie wykonalności na formularzu G;

– w razie potrzeby, tłumaczenie europejskiego nakazu zapłaty na język urzędowy państwa członkowskiego wykonania.

Ponieważ formularz G stanowi jednolity unijny formularz, to dołączenie tłumaczenia nie zawsze musi być obligatoryjne. Organ egzekucyjny może jednak w poszczególnym przypadku zażądać tłumaczenia. Tłumaczenie musi być poświadczane przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia w jednym z państw członkowskich.

3.3.2. Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń

Aby po zakończeniu przeprowadzonego w Polsce lub we Francji europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń wszczęć egzekucję w Niemczech, konieczne jest przedłożenie organowi egzekucyjnemu następujących dokumentów:

– wypisu wyroku wydanego w jednym z państw członkowskich wraz z potwierdzeniem jego doręczenia;

– zaświadczenia dotyczącego orzeczenia (formularz D);

– w razie potrzeby, tłumaczenia europejskiego nakazu zapłaty na język urzędowy państwa członkowskiego wykonania.

Ewentualnie wymagane może być także tłumaczenie formularza D, sporządzone przez osobę uprawnioną do sporządzania tłumaczeń w jednym z państw członkowskich. Nie jest natomiast wymagane załączenie tłumaczenia samego tytułu.

3.3.3. Zagraniczne postępowanie krajowe z europejskim tytułem egzekucyjnym

W celu prowadzenia w Niemczech egzekucji zasądzonego bezspornego roszczenia pieniężnego konieczne są następujące dokumenty:

– wypis orzeczenia wydanego w jednym z państw członkowskich;

– zaświadczenie Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego (formularz I lub II);

– w razie potrzeby tłumaczenie zaświadczenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego na język urzędowy państwa członkowskiego wykonania.

Tłumaczenie musi być poświadczane przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia w jednym z państw członkowskich.

3.3.4. Zagraniczne postępowanie krajowe zgodnie z rozporządzeniem Bruksela I bis

W celu prowadzenia w Niemczech egzekucji na podstawie tytułu uzyskanego w ramach postępowania krajowego w Polsce lub we Francji konsument musi przedłożyć organowi egzekucyjnemu następujące dokumenty:

- wypis orzeczenia wydanego w jednym z państw członkowskich;
- zaświadczenie zgodnie z art. 53 rozporządzenia Bruksela I bis (formularz I lub II);
- w razie potrzeby tłumaczenie tych dokumentów na język urzędowy państwa członkowskiego wykonania.

Jeżeli w Niemczech ma nastąpić egzekucja na podstawie zagranicz-

neg orzeczenia sądowego, w którym zarządzono środki tymczasowe, w tym środki zabezpieczające, bez wezwania pozwanego, należy dodatkowo przedstawić dowód doręczenia tego orzeczenia.

Właściwy organ egzekucyjny może w danym razie żądać od wnioskodawcy tłumaczenia treści zaświadczenia wydanego na podstawie z art. 53 rozporządzenia Bruksela I bis. Tłumaczenie samego orzeczenia może być wymagane tylko wtedy, gdyby bez tego tłumaczenia postępowanie nie mogło być kontynuowane. Tłumaczenie musi być sporządzone przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia w jednym z państw członkowskich.

4. Czynności egzekucyjne

Przebieg postępowania egzekucyjnego i wykonanie czynności egzekucyjnych zależne są od rodzaju egzekucji. Należy rozróżnić egzekucję roszczeń pieniężnych i egzekucję innych roszczeń. Tym samym decydujące jest, czego dotyczy tytuł (zapłaty kwoty pieniężnej czy innych roszczeń). W praktyce w przypadku sporów z udziałem konsumentów regułą stanowi jednak egzekucja roszczeń pieniężnych.

4.1. Zajęcie rzeczy ruchomych

Przedmiotem tego rodzaju postępowania egzekucyjnego są z reguły wszelkie rzeczy w rozumieniu §§ 90 i nast. BGB, np. samochód, ale też papiery wartościowe, jak weksel czy czek, jednak nie przynależności nieruchomości gruntowej. Postępowanie egzekucyjne odbywa się zgodnie z §§ 808 i nast. ZPO w formie zajęcia i zgodnie z §§ 814 i nast. ZPO w formie licytacji rzeczy.

Właściwy jest komornik dla tego okręgu sądu rejonowego, w którym ma nastąpić egzekucja. Udaje się on do dłużnika i zajmuje tam przedmioty, nad którymi ten sprawuje pieczę. Zajęcie odbywa się poprzez zabranie przedmiotów lub widoczne naniesienie na nich pieczęci komornika. W efekcie tych czynności na zajętych przedmiotach powstaje prawo zastawu, umożliwiające wierzycielowi zatrzymanie kwoty uzyskanej ze spieniężenia zajętego przedmiotu. Następnie zajęte rzeczy zostają przewiezione i spieniężone. Spieniężenie może nastąpić poprzez publiczną licytację i przeprowadzone zostaje bez ponownego wniosku wierzyciela. W ramach licytacji nabywca musi od razu zapłacić gotówką, a z uzyskanej w wyniku licytacji kwoty komornik odlicza swoje koszty i opłaty.

Zasadniczo zajęcie może nastąpić w każdym momencie, jednak w porze nocnej, w niedziele i w święta tylko wyjątkowo. Decyzja sądu o przeprowadzeniu przeszukania wymagana jest tylko wówczas, gdy przeszukane ma zostać mieszkanie dłużnika. Zajęciu podlegają tylko takie rzeczy, nad którymi ten sprawuje pieczę. Nie ma przy tym znaczenia, czy jest on ich właścicielem.

Zajęcie może odbyć się tylko w taki sposób i w takim zakresie, jakie są zgodne z prawem. Nie jest więc dopuszczalne zajęcie ponad miarę ani zajęcie bezużytecznych przedmiotów, nieprowadzące do zaspokojenia wierzyciela. Zgodnie z § 811 ZPO określone przedmioty nie podlegają zajęciu. Należą do nich przykładowo rzeczy osobistego użytku lub przedmioty należące do gospodarstwa domowego dłużnika, o ile są mu potrzebne do wykonywania zawodu lub skromnego życia i prowadzenia gospodarstwa domowego. Tym samym zajęciu nie podlegają rzeczy codziennego użytku w gospodarstwie domowym, jak np. komputer czy telewizor.

4.2. Zajęcie konta bankowego

Jeżeli wierzyciel zna dane rachunku bankowego dłużnika, zasadne wydaje się w pierwszej kolejności złożenie wniosku o zajęcie konta bankowego. Właściwym organem jest tutaj sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną miejsca zamieszkania dłużnika (§ 828 ZPO), a funkcjonalnie właściwy jest referendarz sądowy.

Wierzyciel musi złożyć w sądzie rozpoznającym sprawę egzekucyjną wniosek o wydanie postanowie-

nia o zajęciu i przelewie (tzw. *Pfändungs- und Überweisungsbeschluss*, zwany w skrócie *PfÜB*). W praktyce te dwa postanowienia – o zajęciu i o przelewie – zawarte są w jednym orzeczeniu. Postanowienie to zostaje najpierw z urzędu doręczone podmiotowi, u którego dokonane ma zostać zajęcie (bankowi), a następnie za pośrednictwem komornika dłużnikowi. Zajęcie staje się skuteczne z chwilą doręczenia postanowienia podmiotowi, u którego ma zostać dokonane zajęcie, § 829 ZPO. W postanowieniu tym zakazuje się ww. podmiotowi dokonywania świadczeń na rzecz dłużnika, a dłużnik nie może już egzekwować swojego roszczenia. Ostatecznie więc podmiot ten musi dokonać zapłaty na rzecz wierzyciela.

W przypadku zajęcia konta bankowego dłużnik ma możliwość ochrony, jeżeli dysponuje tzw. „P-Konto”. W Niemczech każda osoba fizyczna ma możliwość założenia bieżącego rachunku bankowego w formie konta chronionego przed zajęciem, § 850k ZPO. Dzięki temu środki zdeponowane na tym koncie nie podlegają zajęciu do sumy stanowiącej miesięczną kwotę zwolnioną od zajęcia (od dnia 1 lipca 2017 r.: 1 133,80 euro). Ponad-

to w przypadku posiadania zobowiązań alimentacyjnych na wniosek zainteresowanego kwota wolna od zajęcia może zostać podwyższona.

4.3. Egzekucja z nieruchomości

Do egzekucji z nieruchomości może dojść w szczególności w przypadku wysokich długów. Należy rozróżnić trzy rodzaje egzekucji: licytację przymusową, zarząd przymusowy i hipotekę przymusową.

4.3.1. Licytacja przymusowa

Przymusowa licytacja nieruchomości zarządzana jest na wniosek wierzyciela przez sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną, jeżeli wierzyciel przedłoży tytuł wykonawczy, § 15 ZVG. Wymagane jest jednak, aby dłużnik wpisany był w księdze wieczystej jako właściciel tej nieruchomości. Właściwym sądem jest sąd rejonowy, w którego okręgu położona jest nieruchomość. Po dokonaniu zajęcia nieruchomości, które odbywa się na podstawie postanowienia o egzekucji, sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną przeprowadza licytację. W ten sposób nieruchomość zostaje spieniężona, a wierzyciel zostaje zaspokojony z kwoty uzyskanej z licytacji.

4.3.2. Zarząd przymusowy

Przymusowy zarząd nad nieruchomością ustanawiany jest na wniosek wierzyciela przez sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną. Sąd ten odbiera dłużnikowi tylko prawo do sprawowania zarządu nad nieruchomością i powierza je zarządcy przymusowemu. Dłużnik pozostaje więc właścicielem, jednak nie ma on możliwości użytkowania nieruchomości i zarządzania nią, § 148 ust. 2 ZVG. Zadaniem zarządcy przymusowego jest uzyskiwanie dochodów z zarządu nieruchomością i zaspokojenie dłużnika, np. poprzez przekazywanie mu czynszu najmu.

4.3.3. Hipoteka przymusowa

Jeżeli spełnione zostaną wymogi prawne urząd ds. ksiąg wieczystych na wniosek wierzyciela wpisuje do księgi wieczystej hipotekę zabezpieczającą, § 867 ust. 1 ZPO. Zasądzone roszczenie musi jednak przekraczać kwotę 750 euro. Na skutek wpisania hipoteki zabezpieczone zostaje roszczenie pieniężne wierzyciela, jednak nie zostaje on zaspokojony. Zaspokojenie następuje w drodze licytacji przymusowej, do czego wystarcza tytuł wykonawczy z adnotacją o wpisaniu hipoteki.

4.4. Egzekucja innych roszczeń

W ramach poradnictwa dla konsumentów znacznie rzadsze są przypadki, które nie dotyczą roszczeń pieniężnych. Może jednak się zdarzyć, że dłużnik zostanie zobowiązany przez sąd do wydania rzeczy, złożenia oświadczenia woli lub do działania, tolerowania albo zaniechania (np. publicznych wypowiedzi noszących znamiona oszczerstwa). W takich przypadkach obowiązują odpowiednie reguły, wynikające z §§ 883 i nast. ZPO. Komornik jest właściwy do wyegzekwowania wydania rzeczy, przy czym rzecz musi być w tytule wykonawczym wyraźnie określona. W przypadku egzekwowania złożenia oświadczenia woli obowiązuje fikcja z § 894 ust. 1 zd. 1 ZPO, zgodnie z którym oświadczenie woli, do złożenia którego dłużnik został zobowiązany przez sąd, uważa się za złożone z chwilą formalnego uprawomocnienia się wyroku. W związku z tym nie jest już przeprowadzane postępowanie egzekucyjne. W przypadku egzekucji roszczeń dotyczących działania, tolerowania albo zaniechania dłużnika właściwy jest sąd rozpoznający sprawę główną w pierwszej instancji.

5. Środki zaskarżenia w ramach postępowania egzekucyjnego

Stronom przysługują określone instrumenty prawne odnośnie postępowania egzekucyjnego lub poszczególnych czynności.

5.1. Skarga na rodzaj i sposób przeprowadzenia czynności w ramach postępowania egzekucyjnego

Skarga na rodzaj i sposób przeprowadzenia czynności w ramach postępowania egzekucyjnego stanowi podstawowy środek zaskarżenia w przypadku błędów formalnych, popełnionych przez komornika lub inny organ egzekucyjny w ramach prowadzonej egzekucji, § 766 ZPO. Zakresem zastosowania tej skargi objęte jest całe postępowanie egzekucyjne i działania wszystkich organów egzekucyjnych, natomiast organem właściwym do rozpatrywania skarg jest sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną. Powyższa skarga może zostać wniesiona również wtedy, gdy komornik odmawia realizacji wniosku o wszczęcie egzekucji lub wykonania określonej czynności egzekucyjnej zgodnie ze zleceniem, a także w przypadku zastrzeżeń odnośnie na-

liczonych przez niego kosztów. Wnio-skodawca musi wykazać, że organ egzekucyjny naruszył określony przepis regulujący postępowanie egzekucyjne. Powyższy środek zaskarżenia przysługuje zarówno wierzycielowi, jak też dłużnikowi. W praktyce największą rolę odgrywa tzw. skarga dłużnika, tj. skarga na czynności egzekucyjne komornika. Rzadziej wnoszone są skargi na bezczynność komornika, na wykonywanie czynności egzekucyjnych w odmienny sposób, niż określony we wniosku o wszczęcie egzekucji, lub w odniesieniu do sposobu naliczenia kosztów (tzw. skarga wierzyciela).

5.2. Sprzeciw natychmiastowy

Od decyzji, które zapadły w ramach postępowania egzekucyjnego bez rozprawy, przysługuje natychmiastowy sprzeciw, § 793 ZPO. W praktyce jest on składany w szczególności przeciwko orzeczeniom sądu rozpoznającego sprawę główną, dotyczącym wymuszenia działania, tolerowania lub zaniechania. Prawo do wniesienia sprzeciwu przysługuje wszystkim, dla których decyzja ma niekorzystny skutek, przede wszystkim stronom po-

stępowania egzekucyjnego. Sprzeciw należy wnieść do sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną lub do sądu rozpoznającego sprzeciw w ciągu 2-tygodniowego terminu zawitego. W przypadku oddalenia lub odrzucenia sprzeciwu pobrana zostaje opłata sądowa w wysokości 30 euro.

5.3. Powództwo przeciwegzekucyjne

W ramach toczącego się postępowania egzekucyjnego dłużnik ma prawo bronić się przeciwko prowadzonej na podstawie tytułu egzekucji, zgłaszając zarzuty materialno-prawne (np. odroczenia, spełnienia świadczenia, potrącenia) dotyczące dopuszczalności egzekucji, § 767 ZPO. Może on w szczególności powoływać się na okoliczności, które miały miejsce po zakończeniu ostatniej rozprawy, na skutek których przeprowadzenie egzekucji na podstawie danego tytułu jest niedopuszczalne. Celem powództwa przeciwegzekucyjnego nie jest naruszenie powagi rzeczy osądzonej, z jakiej korzysta dany wyrok, lecz uznanie egzekucji za niedopuszczalną.

Powództwo przeciwegzekucyjne może być wniesione przez dłużnika

także przeciwko tytułowi, który został potwierdzony w innym państwie członkowskim jako europejski tytuł egzekucyjny. Choć państwo wykonania generalnie nie ma możliwości kontroli merytorycznej orzeczenia i potwierdzenia jako europejski tytuł egzekucyjny co do istoty, to jednak w tym przypadku zakaz ten nie obowiązuje, gdyż ww. uwagi sędziego nie mogły zostać uwzględnione w kraju pochodzenia. Decydująca jest ochrona dłużnika, który nie musi (ale może) podnosić następcze zarzuty materialno-prawne przeciwko tytułowi w państwie członkowskim pochodzenia. Do rozpatrywania powództw przeciwegzekucyjnych miejscowo wyłącznie właściwy jest sąd rozpoznający sprawę główną, w którego okręgu dłużnik ma miejsce zamieszkania względnie siedzibę, a pomocniczo sąd, w którego okręgu ma być bądź była prowadzona egzekucja.

5.4. Ochrona przed egzekucją zgodnie z § 765a ZPO

Paragraf 765a ZPO stanowi ustawową regulację zbiorczą w celu uchwycenia różnych przypadków, w których egzekucja wydaje się być całkowicie niewspółmierna lub niesłuszna, jed-

nak nie można się w nich powołać na żaden szczególny zakaz przeprowadzenia egzekucji. Chodzi tutaj przede wszystkim o przypadki, w których eksmisja dłużnika może spowodować zagrożenie dla jego życia lub zdrowia, np. groźba popełnienia samobójstwa. Na wniosek dłużnika sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną może

całkowicie lub częściowo uchylić lub tymczasowo zawiesić daną czynność egzekucyjną względnie zakazać jej wykonywania, jeżeli czynność ta ze względu na nadzwyczajne okoliczności oznacza uciążliwość, która jest nie do pogodzenia z przyjętymi dobrymi obyczajami.

6. Koszty postępowania egzekucyjnego

6.1. Koszty egzekucji

Zasadniczo dłużnik jest zobowiązany do poniesienia wszelkich koniecznych kosztów egzekucji (§ 788 ust. 1 ZPO w połączeniu z § 91 ZPO). Pod pojęciem kosztów egzekucji należy rozumieć wszelkie nakłady, które służą bezpośrednio i konkretnie przygotowaniu bądź przeprowadzeniu egzekucji. Koszty przygotowawcze obejmują m. in. koszty wydania wypisu wyroku i jego doręczenia, nakłady związane z ustaleniem miejsca pobytu lub pracy dłużnika albo miejsca położenia rzeczy, oraz koszty pisma pełnomocnika procesowego, w którym dłużnik pod groźbą egzekucji wzywany jest do zapłaty. Do kosztów przygotowawczych nie są natomiast zaliczane koszty konieczne do uży-

skania wykonalności tytułu, np. koszty uzyskania klauzuli wykonalności.

Do kosztów przeprowadzenia egzekucji zaliczane są w szczególności opłaty sądowe i opłaty komornicze, a także koszty umocowanego w postępowaniu egzekucyjnym adwokata, a ich wysokość zależy od rodzaju wykonywanej czynności egzekucyjnej. Jeżeli właściwym organem jest komornik, znajduje zastosowanie *Gerichtsvollzieherkostengesetz* (niemiecka ustawa o kosztach komorniczych, zwana dalej „GvKostG”). Z tabeli opłat stanowiącej załącznik do tej ustawy wynika, jaką opłatę należy pobrać i jakie koszty naliczyć przy wykonywaniu określonej czynności. Przykładowo za zajęcie rzeczy ruchomych naliczona zostaje opłata w wysokości

26 euro¹, a po sprzedaży lub licytacji zajętych rzeczy dalsze 52 euro². Ponadto naliczone zostają wszelkie konieczne wydatki komornika, np. koszty doręczeń, podróży lub fotokopii³.

Jeżeli sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną lub sąd rozpoznający sprawę główną działają jako organ egzekucyjny, znajduje zastosowanie *Gerichtskostengesetz* (niemiecka ustawa o kosztach sądowych, zwana dalej „GKG”). Za wniosek o wydanie postanowienia o zajęciu i przelewie pobierana jest opłata w wysokości 20 euro⁴. Dochodzą do tego koszty doręczeń oraz wydatki i koszty podróży komornika (z reguły 30-40 euro).

6.2. Obowiązek zapłaty zaliczki

Mimo iż dłużnik zgodnie z § 788 ZPO zobowiązany jest do ponoszenia kosztów egzekucji, wierzyciel zobowiązany jest do zapłaty zaliczki. Wykonanie zlecenia może zostać uzależnione od wpłaty zaliczki. Jej wysokość ustalana jest według swobodnego uznania komornika. Jeżeli żądana zaliczka nie zostanie

wpłacona komornikowi do końca miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu, w którym wystano zostało wezwanie do wpłacenia zaliczki, to wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego uważa się za wycofany. Pobranie zaliczki jest wykluczone w przypadku zlecenia czynności egzekucyjnych przez sąd albo przyznania pomocy w zakresie kosztów procesowych względnie kosztów postępowania. Ze względu na konieczność zaliczkowego pokrycia kosztów egzekucji przez wierzyciela pojawia się pytanie, czy egzekucja jest dla niego w ogóle opłacalna i jak duża jest szansa, iż uzyska on kwotę dochodzonego roszczenia i zwrot kosztów egzekucji. Jeżeli konsument z uwagi na swoją sytuację materialną nie jest w stanie zapłacić zaliczki, może złożyć wniosek o pomoc w zakresie kosztów postępowania, która może być udzielona także na etapie postępowania egzekucyjnego. Należy jednak podkreślić, iż pomoc przyznana w zakresie kosztów postępowania w jednej z instancji postępowania roz-

¹ Poz. 205 tabeli opłat do GvKostG.

² Poz. 300 tabeli opłat do GvKostG.

³ Poz.700-716 tabeli opłat do GvKostG.

⁴ Poz. 2111 tabeli opłat do GKG.

poznawczego nie dotyczy postępowania egzekucyjnego i wymagane jest złożenie odrębnego wniosku.

6.3. Dochodzenie kosztów egzekucji

Wierzyciel ma możliwość dochodzenia koniecznych kosztów egzekucji przy użyciu tytułu, w którym ustalone zostały koszty, lub bez niego. Dochodzenie kosztów bez stosownego postanowienia o kosztach możliwe jest w ramach uproszczonego postępowania, które nie wymaga uzyskania szczególnego

tytułu. Warunkiem jest jednak, że egzekucja została wszczęta i nie jest wstrzymana lub całkowicie zakończona. Dochodzenie następuje razem z zasądzonym roszczeniem, a właściwy w tej kwestii jest organ prowadzący egzekucję. Oprócz ww. możliwości dochodzenia kosztów wierzyciel może także dochodzić ich w ten sposób, że wystąpi do sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną o wydanie postanowienia o kosztach. Jest to szczególnie zasadne w przypadku wątpliwych trudnych do udokumentowania kosztów.

7. Problemy wierzycieli w praktyce

Zagraniczni konsumenci mający prowadzić egzekucję w Niemczech już na wstępie konfrontowani są z problemem różnych właściwości, gdyż poszczególne organy egzekucyjne wykonywać mogą określone czynności egzekucyjne.

Kolejnym praktycznym problemem jest bariera językowa. Ponieważ po wprowadzeniu obowiązkowych formularzy postępowanie egzekucyjne zostało mocno sformalizowane, to brak znajomości języka niemieckiego prawie uniemożliwia samodzielne złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji, a nawet przy znajomości języka i za-

poznaniu się z załączonymi do wspomnianych formularzy ulotkami informacyjnymi ich wypełnienie stanowi poważne wyzwanie.

Ponadto duży problem stanowią przypadki upadłości lub niewypłacalności dłużnika. Wierzyciel praktycznie nie ma do dyspozycji tanich rozwiązań, umożliwiających mu uzyskanie wstępnych informacji o wypłacalności dłużnika i stanie jego majątku, a podjęcie dowolnej czynności egzekucyjnej zasadniczo uzależnione jest od uprzedniej zapłaty opłaty sądowej lub zaliczki na poczet kosztów komorniczych.

W ramach egzekucji prowadzonej w Niemczech na podstawie zagranicznych tytułów egzekucyjnych należy jeszcze doliczyć koszty tłumaczenia. Istnieje bardzo zróżnicowana praktyka, jakie dokumenty należy w takich sytuacjach przetłumaczyć. Niektórzy komornicy akceptują zagraniczny wyrok/nakaz płatniczy, jeżeli znają dany język, a inni wymagają tłumaczenia wszystkich dokumentów. W związku z tym warto uprzednio wystosować zapytanie do właściwego organu egzekucyjnego, czy i jeśli tak, to jakie dokumenty należy przetłumaczyć.

W Niemczech koszty egzekucji roszczeń są stosunkowo wysokie. Dochodzi do tego również dość wysoki poziom ochrony dłużników. Z uwagi na to konsument będący wierzycielem, wnioskując o wszczęcie egzekucji w Niemczech, podejmuje spore ryzyko, jeżeli na tym etapie nie ma żadnych informacji odnośnie majątku dłużnika.

Kolejny problem, szczególnie w przypadku przedsiębiorstw indywidualnych, stanowi możliwość częstej zmiany adresu, co w określonych okolicznościach powoduje znaczne trudności w ustaleniu aktualnego miejsca pobytu dłużnika.

V

Postępowanie egzekucyjne we Francji

1. Właściwy organ egzekucyjny: *Huissier de Justice* (komornik)

We Francji wyłącznie komornicy są uprawnieni do dokonywania czynności egzekucyjnych. Właściwość miejscowa komorników ograniczona jest przy tym do okręgu sądu apelacyjnego (*Cour d'Appel*), w którym znajduje się siedziba ich kancelarii.

Dane właściwego komornika można uzyskać ze strony internetowej francuskiej krajowej izby komorników. Wy-

szukanie komornika możliwe jest albo według nazwiska bądź zakresu terytorialnego jego działalności. Nie jest niestety możliwe filtrowanie wyszukiwania komorników według języków, w jakich można się z nimi kontaktować. Spis komorników dostępny jest jedynie w języku francuskim pod następującym linkiem: <http://cnhj.huissier-justice.fr/Annuaire.aspx>

2. Udzielenie zlecenia komornikowi

2.1. Udzielenie zlecenia / komunikacja

We Francji – w przeciwieństwie do Niemiec – brak jest określonych wymogów formalnych odnośnie udzielenia zlecenia francuskiemu komornikowi. Wniosek może być złożony w formie elektronicznej lub drogą pocztową. Niektórzy komornicy oferują na swoich stronach internetowych formularze, jednak ich stosowanie nie jest obowiązkowe.

2.2. Ogólne warunki egzekucji

Aby móc przeprowadzić czynności egzekucyjne, francuski komornik musi posiadać tytuł egzekucyjny. We Francji w przypadku wyroku sądowego, który ma zostać wykonany, obowiązują następujące wymogi:

- zasadniczo musi on zostać doręczony dłużnikowi¹,
- musi on być zaopatrzony w klauzulę egzekucyjną²,

¹ Artykuł 503 francuskiego Code de Procédure Civile

² Artykuł 502 francuskiego Code de Procédure Civile

- musi w nim być stwierdzona pewna, dotycząca ustalonej kwoty, i wymagalna wierzytelność,
- dłużnik nie może mieć możliwości wniesienia środka zaskarżenia, mającego skutek zawieszający³.

Jeżeli orzeczenie sądowe wydane zostało w innym państwie człon-

kowskim Unii Europejskiej, dodatkowo wymagane jest odpowiednie zaświadczenie, zgodnie z wymogami unijnego rozporządzenia⁴ znajdującego w danym przypadku zastosowanie, potwierdzające, iż orzeczenie to jest wykonalne.

3. Doręczenie

Komornik w pierwszej kolejności musi sprawdzić, czy orzeczenie sądowe zostało już doręczone dłużnikowi, a także czy nie został - względnie, czy nie może jeszcze zostać wniesiony środek odwoławczy przeciwko temu orzeczeniu.

Jeżeli orzeczenie sądowe nie zostało jeszcze doręczone dłużnikowi, zadaniem komornika jest po pierwsze dokonanie doręczenia. W przypadku doręczeń transgranicznych następuje ono w sposób przewidziany w rozporządzeniu w sprawie doręczeń⁵.

---

³ Artykuł 500 francuskiego Code de Procédure Civile

⁴ W ramach tej broszury chodzi tu o rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, rozporządzenie (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1393/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 listopada 2007 r. dotyczące doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych i handlowych (doręczanie dokumentów) oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1348/2000.

4. Tłumaczenie dokumentów?

Ani w prawie europejskim, ani w prawie francuskim kwestia tłumaczeń nie jest jednoznacznie uregulowana.

Można tutaj rozróżnić:

- **doręczenia transgraniczne według rozporządzenia w sprawie doręczeń.** Zgodnie z art. 8 tego rozporządzenia dłużnik może odmówić przyjęcia dokumentu, jeżeli nie został on przetłumaczony ani na oficjalny język urzędowy państwa członkowskiego dłużnika, ani na język zrozumiały dla dłużnika⁶. Dłużnik może w takim przypadku w terminie jednego tygodnia odesłać dokument i w ten sposób zażądać jego tłumaczenia. Po upływie tego terminu nawet w przypadku braku tłumaczenia dokument uważa się za skutecznie doręczony;
- **egzekucje transgraniczne.** W takim przypadku, zgodnie z mającymi zastosowanie rozporządzeniami unijnymi⁷, do prowadzenia egzeku-

cji w innym państwie członkowskim wymagane są następujące dokumenty:

- > Orzeczenie sądowe. Wymóg tłumaczenia orzeczenia sądowego nie został wyraźnie określony. Jedynie w rozporządzeniu Bruksela I bis w art. 42(4) zostało sprecyzowane, iż właściwy organ administracyjny tylko wówczas może wymagać od wnioskodawcy tłumaczenia orzeczenia, jeżeli nie może bez niego kontynuować postępowania. Natomiast w pozostałych trzech rozporządzeniach nie ma wzmianki o obowiązku tłumaczenia orzeczenia sądowego.
- >> Zaświadczenie potwierdzające, iż orzeczenie jest wykonalne oraz w razie potrzeby tłumaczenie na język urzędowy państwa członkowskiego wykonania lub inny język, akceptowany przez państwo

⁶ Artykuł 8 rozporządzenia 1393/2007/WE

⁷ Chodzi tu o rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego oraz Bruksela I bis.

⁸ Por. art. 21 rozporządzeń w sprawie europejskiego nakazu zapłaty i ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, art. 20 rozporządzenia w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego oraz art. 42-57 rozporządzenia Bruksela I bis.

członkowskie wykonania.⁹ Ani w europejskich, ani we francuskich przepisach ustawowych nie jest jednoznacznie uregulowane, kiedy dokładnie konieczne jest tłumaczenie w rozumieniu rozporządzenia. Formularze europejskie, które służą do potwierdzenia wykonalności orzeczeń sądowych, zostały już sporządzone we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej.¹⁰ Tym samym w większości przypadków komornik teoretycznie nie powinien potrzebować tłumaczenia, aby móc zrozumieć dane konieczne do

przeprowadzenia egzekucji. Dzieje się tak w szczególności dlatego, iż Francja w dekretach uregulowała, iż w przypadku europejskiego nakazu zapłaty¹¹, europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń¹² i Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego¹³ zaakceptowała dodatkowo zaświadczenia w językach niemieckim, angielskim, włoskim i hiszpańskim. W praktyce francuscy komornicy przeważnie wymagają jednak tłumaczenia wszystkich dokumentów, tj. zarówno orzeczenia sądowego, jak i zaświadczenia.

5. Czynności egzekucyjne

Jeżeli do francuskiego komornika skierowany zostanie wniosek o wykonanie orzeczenia sądowego, to chodzi w takim przypadku o ogólne zlecenie do-

konania egzekucji, tzn. komornik sam podejmie adekwatne czynności w celu wykonania orzeczenia.¹⁴ Zasadniczo musi zostać wybrana taka czynność eg-

---

⁹ Por. art. 21 rozporządzeń w sprawie europejskiego nakazu zapłaty i ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, art. 20 rozporządzenia w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego oraz art. 42-57 rozporządzenia Bruksela I bis.

¹⁰ Dostępne na stronie internetowej Komisji Europejskiej: https://beta.e-justice.europa.eu/155/DE/online_forms?init=true

¹¹ Por. Punkt 5.1 Circulaire de la DACS C3 06-09 du 26 mai 2009

¹² Por. Punkt 4.2 Circulaire de la DACS C3 07-09 du 26 mai 2009

¹³ Por. CIV 2006-10 C3/26-05-2006

¹⁴ Artykuł 507 francuskiego Code de Procédure Civile

zekucyjna, która stanowi jak najmniej-
szą ingerencję w prawa dłużnika.¹⁵

W sporach z udziałem konsumentów
zajęcie konta bankowego („*saisie-attribution*“)
stanowi najczęściej wybieraną
czynność egzekucyjną. W takim przy-
padku komornik wezwie bank, w którym
dłużnik posiada rachunek bankowy, do
przelania żądanej kwoty na konto wie-
rzyciela¹⁶ i następnie poinformuje dłuż-
nika o zajęciu oraz o możliwości wnie-
sienia środka zaskarżenia do sędziego
prowadzącego postępowanie egzeku-
cyjne. Suma należności najpierw zostaje
zablokowana na koncie dłużnika i, o ile
środek zaskarżenia nie zostanie wnie-
siony w terminie względnie zostanie on
odrzucony przez sędziego, następnie zo-
staje przelana na konto wierzyciela.

Na podstawie prawa francuskiego
możliwe jest wykonanie także innych
poniżej wymienionych czynności egze-
kucyjnych, które jednak rzadko znajdu-
ją zastosowanie w sporach z udziałem
konsumentów:

- zajęcie i wydanie wierzycielowi przed-
miotu określonego w wyroku sądowym
(tzw. „*saisie appréhension*“),
- zajęcie rzeczy ruchomych i ich póź-
niejsza sprzedaż w celu zaspokojenia
wierzyciela (tzw. „*saisie vente de meubles
corporels*“),
- zajęcie nieruchomości w celu zaspo-
kojenia wierzyciela (tzw. „*saisie des
droits incorporels*“),
- zajęcie nieruchomości dłużnika (tzw.
„*saisie immobilière*“).

6. Środki zaskarżenia przeciwko czynnościom egzekucyjnym

We Francji właściwym do rozpatrywania
takich środków jest sędzia rozpoznający
sprawę egzekucyjną (*Juge de l'Exécution*),
którym zasadniczo jest prezes *Tribunal
de Grande Instance*. W departa-
mentach Alzacji i Mozeli prezes *Tribunal*

de Grande Instance może delegować
część swoich zadań prezesowi *Tribunal
d'Instance*. Właściwy miejscowo jest sąd,
w którego okręgu ma być wykonywane
orzeczenie lub dłużnik ma swoje miejsce
zamieszkania względnie siedzibę.

¹⁵ Artykuł L111-7 francuskiego Code des Procédures Civiles d'Exécution

¹⁶ Jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną, to obowiązują kwoty wolne od zajęcia, odpowiadające kwotom francuskiego zasiłku socjalnego (RSA). W roku 2017 wynosił on 535,17 euro. Także niektóre zasiłki socjalne nie podlegają zajęciu.

Następnie sędzia rozpoznający sprawę egzekucyjną może m.in. zweryfikować:

- czy orzeczenie, które stanowi podstawę egzekucji, jest ważnym tytułem wykonawczym (np. czy nastąpiło jego prawidłowe doręczenie),
- czy zachowane zostały wymogi postępowania egzekucyjnego,
- proporcjonalność wybranej czynności egzekucyjnej w odniesieniu do egzekwowanego długu,
- czy wyliczenie egzekwowanej kwoty pieniężnej jest poprawne,
- czy podane koszty komornika są zgodne z wymogami prawnymi.

Ponadto sędzia rozpoznający sprawę egzekucyjną może sprawdzić, czy istnieją ewentualne powody dla sprzeciwienia się egzekucji, względnie jej zawieszenia lub ograniczenia na pod-

stawie europejskich rozporządzeń. W żadnym razie sędzia rozpoznający sprawę egzekucyjną nie może jednak weryfikować wyroku w danej sprawie co do jego istoty.

Na wniosek dłużnika sędzia rozpoznający sprawę egzekucyjną może w danym razie:

- stwierdzić nieważność czynności egzekucyjnej, np. wówczas, gdy niezachowane zostały istotne wymogi formalne konieczne do jej dokonania,
- zarządzić zawieszenie egzekucji,
- przedłużyć termin, jaki dłużnik ma na zapłatę, jeżeli ma on problemy finansowe.

Od orzeczenia sędziego rozpoznającego sprawę egzekucyjną przysługuje w terminie 15 dni od jego doręczenia odwołanie do francuskiego sądu apelacyjnego (*Cour d'Appel*).

7. Koszty postępowania egzekucyjnego

Na poziomie krajowym koszty egzekucji na podstawie orzeczenia sądowego zasadniczo uregulowane są ustawowo w sposób jednolity, jednak w departamentach Alzacji i Mozeli istnieją wyjątki wynikające z lokalnych przepisów.¹⁷

Wysokość kosztów egzekucyjnych we Francji uzależniona jest od rodzaju czynności egzekucyjnych koniecznych do przeprowadzenia egzekucji oraz od wysokości kwoty stanowiącej przedmiot egzekucji. Natomiast nie jest uza-

¹⁷ Wysokość kosztów reguluje dekret z dnia 26 lutego 2016 r. <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032115547&categorieLien=id>

leżniona od podlegającego wykonaniu orzeczenia. Analogicznie na wysokość kosztów komornika nie wpływa również fakt, czy wykonane ma być francuskie, czy europejskie orzeczenie sądowe.

W przypadku skutecznej egzekucji dłużnik zobowiązany jest do pokrycia jej kosztów, jednak wierzyciel w takim przypadku także obciążony zostaje opłatą egzekucyjną (*droit de recouvrement*), której wysokość obliczana jest proporcjonalnie do wysokości egzekwowanego roszczenia i wynosi od 21,45 euro do 5540,00 euro.

Przykładowo w przypadku skutecznej egzekucji sumy 1000 euro w wyniku zajęcia konta dłużnik obciążony zostałby kwotą w wysokości co najmniej 560 euro, a wierzyciel opłatą w wysokości 103 euro. Skuteczna egzekucja kwoty 5000 euro oznacza dla dłużnika koszty w wysokości 930 euro, a dla wierzyciela 346 euro.

Ponieważ wierzyciel udziela komornikowi ogólnego zlecenia na przeprowa-

dzenie egzekucji, a nie np. zlecenia na przeprowadzenie sprecyzowanej czynności egzekucyjnej, zasadne może być zawarcie z komornikiem porozumienia odnośnie czynności, które mają zostać przeprowadzone. W przeciwnym razie istnieje ryzyko, że komornik w celu wykonania orzeczenia przez dłuższy okres czasu będzie podejmował szereg czynności, co spowoduje wzrost kosztów egzekucji, które następnie w razie niewypłacalności dłużnika pokryć będzie musiał wierzyciel.

Nawet jeśli komornik na początku przedstawi wykaz przewidywanych kosztów egzekucji, to ostateczna kwota do zapłaty może być jednak wyższa.

W praktyce to wierzyciel jest zobowiązany do pokrycia kosztów tłumaczenia. Dlatego warto dowiedzieć się u komornika, czy konieczne są tłumaczenia przysięgłe (uwierzytelnione), czy wystarczą tłumaczenia zwykłe (nieuwierzytelnione).

8. Problemy, które występują w praktyce przy prowadzeniu egzekucji we Francji

Komornicy we Francji mają ograniczone możliwości uzyskania informacji dotyczących tożsamości dłużnika i jego zdolności płatniczej. Przykładowo brak

we francuskim prawie regulacji dotyczących rejestru meldunkowego czy oświadczenia o stanie majątkowym negatywnie wpływa na skuteczność eg-

zekucji. Ponieważ każda podjęta przez komornika czynność generuje koszty, które w przypadku nieskutecznej egzekucji pokryć będzie musiał wierzyciel, to w przypadku roszczeń pieniężnych o małej wartości wierzyciele często rezygnują z ich egzekucji. Jeżeli komornik będzie wymagał dodatkowo tłumaczenia przysięgłego zarówno orzeczenia, jak i zaświadczenia, spowoduje to kolejny wzrost kosztów, które często są wówczas nieproporcjonalne do kwoty podlegającej egzekucji.

Problematyczne jest także, że francuscy komornicy w praktyce dość

rzadko mają styczność z zagranicznymi tytułami wykonawczymi i odpowiednio rzadko z mającymi zastosowanie rozporządzeniami europejskimi. Ten brak doświadczenia może się w negatywny sposób przekładać na skuteczność egzekucji prowadzonej na podstawie zagranicznych tytułów. Do tego dochodzi fakt, że komornicy we Francji nie posiadają wystarczającej znajomości języków obcych. Dlatego często wymagają przedłożenia tłumaczeń dokumentów na język francuski, a także nie jest możliwe porozumiewanie się z nimi w innym języku niż język francuski.

VI Zakończenie – podsumowanie

Przepisy dotyczące egzekwowania roszczeń transgranicznych są w bardzo dużym stopniu ujednolicone, co ułatwia uzyskanie prawomocnego wyroku. Taki wyrok nie może być – co do zasady – podważony przez sądy w pozostałych państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że europejskie postępowanie nakazowe i europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń stanowią alternatywę dla istniejących postępowań przewidzianych w prawie państw członkowskich. Nie wymagają przeprowadzenia w państwie członkowskim dodatkowego postępowania pośredniego poprzedzającego uznanie i wykonanie europejskiego nakazu zapłaty.

Niestety tryb egzekwowania orzeczenia polskiego sądu na terenie Francji czy Niemiec jest dość skomplikowany i kosztowny.

Federacja Konsumentów

ul. Ordynacka 11/1, 00-364 Warszawa

tel. 22 827 11 73, fax: 22 827 54 74

sekretariat@federacja-konsumentow.org.pl

www.federacja-konsumentow.org.pl facebook.com/dlakonsumentow

Projekt dofinansowany z Programu Civil Justice Unii Europejskiej

Centre Européen de la Consommation
Zentrum für Europäischen Verbraucherschutz e.V.

Federacja
Konsumentów

verbraucherzentrale

Brandenburg

Ta publikacja odzwierciedla wyłącznie poglądy autorów, którzy ponoszą za nią pełną odpowiedzialność. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.